14 apr 1910 Diepenbrock treedt op als gastdirigent op het abonnementsconcert. Het programma vermeldt voor de pauze de Vierde Symfonie van Mahler, na de pauze composities van Diepenbrock, en wel *Lied der Spinnerin* en *Der Abend* (eerste uitvoering), gezongen door Aaltje Noordewier-Reddingius, de *Hymne voor viool en orkest*, gespeeld door Julius Thornberg (eerste uitvoering) en de *Hymne an die Nacht* “Gehoben ist der Stein” (soliste Aaltje Noordewier-Reddingius).

Algemeen Handelsblad (S.Z. [= W.N.F. Sibmacher Zijnen], 15 april 1910:
De heer Diepenbrock was gisteravond de dirigent. [...] Mevrouw Noordewier en het orkest met zijn dirigent oogstten na de symphonie aller dank, maar de tweede helft van den avond bracht een groot en warm succes aan Diepenbrock, den toondichter: als componist van kleinere liederen, de *Hymne voor viool* en een der beide groote *Hymnen an die Nacht* (“Gehoben ist der Stein”) (Novalis); Brentano's *Lied der Spinnerin,* in de uiterst fijne en stemmingsvolle orkestratie, werd gevolgd door een ander lied van Brentano, *Der Abend*, waarin eveneens de suggestieve kracht der zelfstandige instrumentale stemmen naast den zang den indruk niet weinig verhoogde. [...] Mevrouw Noordewier en het orkest zijn naar verdiensten gehuldigd, en Diepenbrock zelf kreeg een ovatie van langen duur en groote hartelijkheid!

Het Nieuws van den Dag (Dan. de Lange), 15 april 1910:
De medewerking van mevrouw Noordewier-Reddingius en Alphonse Diepenbrock aan den lessenaar maakte gisteravond het abonnementsconcert tot iets bijzonders. De Vierde symfonie van Mahler vormde het eerste deel, terwijl in het tweede de volgende werken van Diepenbrock werden uitgevoerd: *Lied der Spinnerin*, *Der Abend*, *Hymne an die Nacht* (“Gehoben ist der Stein”), voor sopraansolo met orkest, *Hymne voor viool en orkest*. [...] Wenden wij ons naar Diepenbrock's eigen werken. De indruk van het voor 't eerst uitgevoerde lied der spinster was zeer groot. In zeer eenvoudige weemoedig-droomerige klanken illustreert de componist des dichters gedachte van het hart, dat smacht naar den geliefde, in welk smachten eigenlijk opgesloten ligt een smachten naar de verlossing uit de aardsche tekortkomingen in het hoogste ideaal. Met groot talent is dit kleine lied geschreven, ook wat klankeffect betreft: het strijkkwartet met hoorn geeft de stemming uitstekend weer en de stem vormt met deze klankcombinatie een schoon contrast. — Naast dit meesterstukje neemt de *Hymne an die Nacht* (“Gehoben ist der Stein”), ons van vroeger bekend door herhaalde uitvoeringen, een schitterende plaats in. [...] De twee andere staan bij deze beide zangen achter. Wel vindt men in *Der Abend* oogenblikken van schoone stemming (noemen wij als voorbeelden het eerste couplet en den aanvang van het derde couplet) maar daartegenover staan illustraties van kleine opvatting, zoo bijv. bij het woordje “Kat” en 't gevaar der “Marderkrallen”. Ook de apotheose in het laatste couplet klonk mij niet zoo hoog in 't oor als men 't bij dien gedachtengang wel verwacht zou hebben. Maar men maakte toch met belangstelling ook met dit werk kennis. Zooals reeds gezegd werd, mevr. Noordewier en het orkest gaven ons eene uitnemende vertolking te genieten. [...] Met groote belangstelling hebben wij alle deze werken gehoord en van veel hebben wij volop genoten. Vol geestdrift werden Diepenbrock en zijn vertolkers gehuldigd, het was een schoone avond, gewijd aan schoone kunst.

De Telegraaf (E.L.[iecken]), 15 april 1910:
Waar moet het naar toe met die moderne liederen", zou Droogstoppel geredeneerd hebben als hij gisteren Diepenbrock's *Abend* en *Lied der Spinnerin* had gehoord: "Hebt u ooit een zon met zooveel geraas onder den horizon hooren vallen, als die van meneer Diepenbrock in dat eerste avondcouplet? En als hij later vertelt dat kein Fischlein mehr sein Spiel treibt, en dat alleen een Bienchen noch summt, waarom maakt het orkest me dan juist wijs, dat er een walvisch aan den gang is, en dat Krupp schietoefeningen houdt in die buurt? — Met die Spinnerin is het al even raar gesteld. Inviteert een fatsoenlijk meisje een orkest, als ze tegenover de maan aan haar vrijer wil zitten denken? "Hier spinn' ich so allein!" Wat hebben meneer Timmner, meneer Herbschleb en meneer Thornberg daar dan mee te maken? — "Ich sing und möchte weinen." Ik geloof er geen steek van. Zing *ik* zulke trararetjes met tranen in mijn keel, of hoe Fritz dat noemt. En van dat werken komt ook niet veel. Het is voor het jonge mensch, dat toch al niet veel zin in haar heeft, het beste, als hij maar wegblijft. Ze denkt meer om den draad van de melodie, die voortdurend anders loopt, dan om dien van 't spinnewiel. Onpractisch. Gekheid, het mag nog zoo knap zijn bedacht – ik vind 't ouwe liedje van Reichardt met dezelfde woorden, en zesmaal hetzelfde deuntje, dat Marie soms in de suite zingt, veel mooier. Ik slaap er ten minste bij in... Tot zoover Batavus. — 't Eigenaardige overdadige dat Diepenbrock's gisteren gehoorde liederen den spontanen eenvoud ontneemt, schaadt m.i. ook zijn door Thornberg gespeelde *Hymne voor viool en orkest*.

Nieuwe Rotterdamsche Courant ([H.L. Berckenhoff]), 15 april 1910:
Het abonnementsconcert hedenavond werd gedirigeerd door Alf. Diepenbrock. Voor wie zijn liefde kent voor Mahler, was het geen verrassing, een symphonie van dezen componist op het programma te vinden: de blijmoedige Vierde, met in het finale de sopraansolo, vreugdestralend, met albasten reinheid en kinderlijke overgave voorgedragen door mevrouw Noordewier-Reddingius. [...] Na de pauze onthaalde mevrouw Noordewier ons op drie liederen van Diepenbrock zelf, waarvan een: *Der Abend,* op woorden van Clemens Brentano, nieuw was, gelijk alles wat van Diepenbrock is en in hem den Hollandschen schildersaard herkennen doet, ongemeen rijk aan orkestrale kleur en boeiend door de instrumentaal geïndividualiseerde motiefbehandeling. Reeds de keuze der gedichten, die bij Diepenbrock steeds van edelen smaak getuigt, bepaalt het karakter zijner muziek, die, hoewel nimmer in beschrijving vervallende, toch uit den woordinhoud, gelijk hij voor zijn fantasie zich verruimt, opbloeit. [...] Het concert was een succes voor uitvoerders en componist.

De Hofstad (I.L. [= Ida Lüning]), 15 april 1910:
Ofschoon het onze gewoonte niet is, de concerten *te Amsterdam* in ons kunstoverzicht te bespreken, wil ik toch gaarne iets zeggen over het concert van l.l. Donderdag, tot bijwoning waarvan de dirigent mij vriendelijk uitnoodigde. Het was een zeer belangrijk concert, waarvan het 1e deel aan Mahlers Vierde symfonie gewijd was, het 2de deel aan werken van Diepenbrock, waaronder twee noviteiten: een hymne voor vioolsolo en 2 liederen voor sopraan terwijl de meermalen gehoorde sopraan-*Hymne an die Nacht* ("Gehoben ist der Stein"), alles met orkestbegeleiding, het slot vormde. — Mahler's Vierde was voor mij een openbaring. [...] Er kon geen homogener werk volgen op deze symphonie dan dat van Diepenbrock, welke componist zich geheel in dezelfde aetherische sferen beweegt. Van de beide voor 't eerst uitgevoerde liederen stel ik het *Lied der Spinnerin* op de naïf-gevoelige woorden van Clemens Brentano, van wien Mahler eveneens de inspiratie ontving, het hoogst. Hierin was ook mevr. Noordewier het gelukkigst in het weergeven van de eenvoudig-innige stemming. Het geheel, ook de orkestbegeleiding, alleen in violen en alten gehouden, terwijl de hoorn heel zacht (bijzonder mooi geblazen) een sehnsuchtsmotief ertusschen doet klinken, is van uiterste teerheid en innigheid. — Het tweede lied, waarbij ook de blaasinstrumenten aandeel in de begeleiding hadden, stond

met op de hoogte van het eerste; trouwens, hierin miste ik in den zang van Mevr. N. nog sterker dan in de symfonie, het naïeve, dat voor de uitdrukking der woorden en dus voor de zuivere werking van het lied onmisbaar is. Het minst gelukkig openbaarde de componist zich in de *Hymne voor viool*, eveneens voor 't eerst in 't Concertgebouw uitgevoerd. [...]. Het toppunt werd bereikt in de sopraan- *Hymne an die Nacht* ("Gehoben ist der Stein"), waarover ik vroeger al uitvoerig schreef, en plaatsgebrek verhindert mij over dit jubelende werk anders dan met eenige waardeerende woorden te spreken. — Den componist werd aan 't eind van den mooien avond een warme ovatie gebracht.

De Tijd (v.d.M. [= Matthijs Vermeulen]), 15 april 1910:
Alphons Diepenbrock is een fanatiek Mahlervereerder en haast elk programma van het eenigste concert, dat hij zoo ongeveer jaarlijks dirigeert, is voor de helft gewijd aan dien componist. Het was dezen keer Gustav Mahlers Vierde symfonie. [...] Het overige gedeelte van den avond was gewijd aan werken van Diepenbrock: Twee liederen van Clemens Brentano, eene *Hymne* voor viool met orkest-begeleiding en een van Novalis' *Hymnen an die Nacht* ("Gehoben ist der Stein"). In de liederen voor sopraan met orkest en in de viool-hymne, maakten wij voor het eerst kennis met drie nieuwe uitingen van Diepenbrock's krachtig muzikaal talent (ofschoon de *Hymne voor viool* reeds bekend werd door haar arrangement voor viool en piano). Van de liederen schijnt ons *Lied der Spinnerin* het voortreffelijkste. De tekst is mooi geïllustreerd, niet woordelijk doch als groot geheel, de melancholieke stemming treffend volgehouden, de muziek klinkt luchtig, teer, aetherisch, de strijkers in hooge ligging ruischen in snelle noten, nu en dan geeft een blazer, meestal hoorn, een ondertoon, de rest wordt beheerscht door de sopraan stem. Het kleine tusschenspelletje tusschen laatste en voorlaatste strofe en eveneens de slotffase brengen heerlijke, oorspronkelijke klankeffecten.. *Der Abend* is meer impressionistische muziek, het mist den éénen, langen, schoonen klank, welke *Lied der Spinnerin* doortintelt en het lied zijn hooge waarde van schoonheid geeft, meermalen hindert eene geforceerde vertolking van den tekst en dikwijls stoort eene voelbare contradictie tusschen woord en toon. En waarom staat dat klankzwaar tusschenspel, tusschen de 3e en 4e strofe. Deze laatste strofe trouwens is de zwakste van het geheel. — De *Hymne voor viool en orkest*-begeleiding, de *Hymne an die Nacht* "Gehoben ist der Stein/ Die Menschheit ist erstanden", behooren tot die werken welke ons Alphons Diepenbrock in zijn mateloozen innerlijken rijkdom, het klaarst, overtuigendst en imposantst, voor het geestesoog brengen. Zijn stem spreekt hartstochtelijk, 't gebaren gaat koninklijk. Hij staat boven 't geringe leven, doch doorstrijdt dag aan dag zijn drukkende lasten. Hij spreekt innig en weidsch; hij is mensch en koning. Van muzikaal standpunt beschouwd is het hoofdthema der vioolhymne een meesterstukje, rijk aan melodie, groot en schril van plastiek, onvergetelijk wien het eens in de ooren klonk. — Dit abonnementsconcert behoort tot de allerbelangrijkste van het seizoen. Drie solisten als Alphons Diepenbrock, wiens directie sprak van een dwingende wilskracht en onweerstaanbare suggestie, welke den geboren dirigent verrieden, Julius Thornberg, die de vioolhymne speelde met hartstochtelijkheid en grootschen geest, die meesleepten, en mevrouw Noordewier-Reddingius die de uiterst zwaar te zingen vocaal-partij uitvoerde met alles beheerschende techniek en verrukkelijk geluid, zal men zelden bij elkaar vinden. — De zaal was goed bezet; het comediespelletje van kransengeverij bleef Goddank achterwege, het applaus was er te hartelijker om en steeg bij het einde van den avond tot een ovatie, welke den grooten meester Alphons Diepenbrock, die zoo weinig met het uiterlijke muziekleven onzer stad heeft uit te staan, een blijvende vreugde moet zijn.

De Amsterdammer (Ant. Averkamp), 17 april 1910:
Met de leiding van het laatste abonnementsconcert in het Concertgebouw was de heer Diepenbrock belast. Evenals een drietal jaren geleden had hij Mahler's Vierde symfonie gekozen als programmanummer voor het eerste deel. [...] En toch was niet de symphonie van Mahler de groote aantrekkelijkheid van het programma, maar veeleer de werken van Diepenbrock zelf. — *Lied der Spinnerin m*et zijn gelukkig volgehouden strophen-karakter en zijn mooi getinte begeleiding van hoog gelegen gedempte strijkinstrumenten, hadden wij reeds vroeger gehoord; *Der Abend*, een vers van Clemens Brentano, was nieuw. Ook hier heeft Diepenbrock ons een schoone vrucht gegeven van zijn rijk kunnen en diep voelen; hoewel ik toch verwacht had dat het orchest ons enkele momenten van het gedicht met levendiger kleuren of figuren zou geschilderd hebben. — De *Hymne voor viool en orkest* beleefde toch wel niet haar eerste uitvoering, gelijk het programma aangaf? Ik meen dat de heer Louis Zimmermann, aan wien zij is opgedragen, haar reeds vroeger gespeeld heeft. Ook deze Hymne is in zekeren zin in strophen of vrijen variatievorm gecomponeerd. Een mooi pathetisch thema ligt er aan ten grondslag; trouwens het geheele stuk is vervuld van een edel pathos, dat zijn invloed op den toehoorder ook in ruime mate doet gevoelen. [...] De heer Julius Thornberg speelde het stuk op echt degelijke, artistieke wijze en verwierf er zich veel bijval mede. — Aan het slot van den avond zong Mevrouw Noordewier de *Hymne an die Nacht* ("Gehoben ist der Stein") van Novalis en dat was toch wel het schoonste van Diepenbrock's werken. Inderdaad hoog ernstig en verheven zijn hier de tekstwoorden in muziek omgezet en de orchestratie is in één woord meesterlijk; rijk van klank en kleur en zich in stemming geheel aanpassend bij het gedicht. Mevrouw Noordewier zong den geheelen avond heerlijk schoon; maar in het laatste werk was zij onvergelijkelijk en imposant. Nog klinken mij de woorden: "Wir kommen nun zu ihnen/Um ewig da zu seyn" in de ooren. Geen wonder dat, na het slot van het werk, daverende toejuichingen losbarstten welke mevrouw Noordewier op den componist overbracht.

Caecilia (v.M. [= S. van Milligen]), mei 1910:
Diepenbrock dirigeerde evenals een vorig jaar, de Vierde symfonie van Mahler, voor mij het meest sprekende en meest zonnige werk van al de symphonieën van Mahler. Het miste ook nu zijn uitwerking niet. — Diepenbrock vereert deze symphonie ook blijkbaar het meest. — Toch hebben wij als uitvoering dien avond nog meer genoten van *Diepenbrock's* liederen: *Lied der Spinnerin* en *Der Abend*, waarvan vooral het eerste met de prachtig illustreerende begeleiding, wonderschoon gezongen door Mevrouw Noordewier-Reddingius boeide. Daarna werden wij weer medegesleept door een schitterende vertolking van de bekende sopraanhymne van *Diepenbrock* (Novalis) die het glanspunt van den avond vormde, in de eerste plaats omdat *Diepenbrock* bij zijn eigen werken als dirigent meer invloed op het orkest uitoefende dan bij de Symphonie van Mahler en ook omdat de zangen van *Diepenbrock* door mevrouw Noordewier-Reddingius veel overtuigender werden voorgedragen dan de slotzang der Symphonie, die een lichter getimbreerde stem en eene lossere voordrachtswijze, zooals wij die vroeger hoorden, verlangt. — Doch in de zangen van *Diepenbrock* gaf mevrouw *Noordewier* al de macht van haar uniek en voornaam talent.

27 feb 1915 Uitvoering van *Der Abend* in het Gebouw voor K. en W. te 's Gravenhage door Gertrud Förstel met begeleiding van het Concertgebouw-Orkest o.l.v. Willem Mengelberg. Voor de pauze: de ouverture *Leonore I* van Beethoven en de Vierde symfonie van Mahler; daarna: scène en aria uit *Idomeneo* van Mozart, balletmuziek uit *Rosamunde* van Schubert, *Der Abend* van Diepenbrock, *Morgen* van Strauss en het voorspel uit de *Meistersinger* van Wagner.

De Residentiebode (S.), 1 maart 1915:
Mevr. Förstel vertolkte het vocale gedeelte [van de Vierde Symphonie van Mahler] met veel talent, schoon haar wedergave mij hier toch geen onverdeeld genot schonk. Af en toe was zij op het woord niet gemakkelijk te volgen, waarmede we te kennen geven, dat articulatie en vocaalvorming te wenschen lieten. [...] Dit oordeel kan grootendeels ook van toepassing worden gebracht op de door haar verder op den avond gezongen liederen van Diepenbrock en Strauss. Ook hier een tekort aan duidelijkheid en juistheid der uitspraak van eenige (Duitsche) vocalen en consonanten. [...] Dat liederen als *Der Abend* (van Diepenbrock) en *Morgen* (van Strauss) deze zangeres gunstig liggen, meen ik bovendien te moeten betwijfelen; ten minste het “stimmlich” gunstige, heb ik er niet uit kunnen hooren.

De Avondpost (E.J. B.[ondam]), 1 maart 1915:
Van Diepenbrock's *Der Abend* trof mij de stemming van 't eerste couplet als zeer mooi muzikaal weergegeven; wat daarna kwam vond ik minder boeiend. De krachtige explosie van 't orkest tusschen de derde en vierde strofe van 't gedicht kwam mij onverklaarbaar voor. Overigens begrijp ik niet, hoe een componist zich kon aangetrokken voelen tot een zoo oppervlakkig en middelmatig stuk poëzie als dit gedicht van C. Brentano.

De Hofstad (I.L. [= Ida Lüning]), 6 maart 1915:
Mevr. Foerstel bracht een noviteit van Diepenbrock: *der Abend*, die mij teleurstelde. Het naïeve teere liedje van Brentano ademt een eenvoud en rust die in de muziek niet tot uitdrukking kwam. Hier omspeelden de tonen het vers zóo, dat het uit de eigen sfeer gelicht werd en in de verdrukking kwam. Diepenbrock is in andere liederen wèl gelukkiger geweest.

28 feb Uitvoering van *Der Abend* in het Concertgebouw te Amsterdam door Gertrud Förstel met begeleiding van het Concertgebouw-Orkest onder leiding van Willem Mengelberg. Voorts de Vierde symfonie van Mahler en werken van Weber (ouverture *Freischütz*), liederen van Schubert en Mahler, en wederom balletmuziek uit *Rosamunde* van Schubert.

Algemeen Handelsblad (S.Z. [= W.N.F. Sibmacher Zijnen]), 1 maart 1915:
En het was dan (ons stukje over Diepenbrock uit het Zaterdagavondblad vervolgen wij) niet *Die Nacht* maar *Der Abend*, en niet Hölderlin maar Brentano. In elk geval een orkestlied van Diepenbrock, door mevrouw Gertrud Förstel, bij eenige andere, gezongen; een gedicht uit dezelfde sfeer van Duitsche romantiek, waarheen Diepenbrock telkens zich getrokken voelt: tot de nacht-poëzie, en de lyriek van geheimzinnige schemering. Novalis' kunstvorm was

zeker stevig en duidelijk, maar zijn psychologie zocht, naar hij verklaarde, de geheime, onbewuste krachten der ziel te doorgronden. Hij en andere romantische dichters erkenden in hun verzen slechts één eenheid, die van het gemoed, geen eenheid van gedachten of handeling; en in hun geestdrift voor den “nacht” school de kiem der religieuze mystiek. De ware liefde voor kunst heeft Tieck “eine religiöse Liebe” genoemd, en bij de romantici gloeide, als bij de kruisvaarders, een innerlijke overtuiging dat zij zoeken moesten, ver, naar een verheven doel. In deze gevoelssfeer was inspiratie te vinden voor den toondichter die een *Te Deum* geschreven heeft, en ook de *Hymnen an die Nacht*. En hij ontmoette er een Clemens Brentano, die minder mystiek is dan gracieus en 'n weinig gemaniereerd, maar die toch innig-eenvoudig kan zijn als in *Der Spinnerin Lied*, dat gij van Diepenbrock kent, en zoo natuurlijk en geloovig als in de vijf strophen van *Der Abend*, welk lied, in het Concertgebouw door mevrouw Noordewier jaren geleden geïntroduceerd, nu door het orkest in vereeniging met de glanzend heldere, streelend welluidende stem van mevrouw Förstel is voorgedragen. Het is niet een van Diepenbrock's volkomendste orkestliederen, de zeldzaam suggestieve kracht der eerste strophe blijft niet dóórwerken, de lijnen der breede conceptie schijnen door te opzettelijk pittoreske detailleering in de instrumentale begeleiding nu en dan minder duidelijk dan gewenscht; en toch, het lied boeide door de mooie harmonische verhoudingen tusschen de symphonische en de zingende stem, en klonk treffend in deze reproductie welke Diepenbrock's intuïtief aanvoelen en muzikaal door-dringen in den stijl der Duitsche romantiek klaar blootlegde, en als persoonlijke kunst te waardeeren gaf.

De Telegraaf (L.v.G.[igch] Jr.), 1 maart 1915:
Het hoofdmoment na de pauze moest echter zijn en wàs het ook: Diepenbrock's *Der Abend*. Hoe innig melodisch klonk de eerste strofe, hoeveel welluidendheid heeft die ideale stem van Foerstel voor ons in dit aantrekkelijk lied ontdekt en hoe subtiel en diep-kleurig klonk het orkest in zijn fijne illustratie, misschien onnoodig slechts éven vóór en in de vijfde strofe gestoord. Zóó teekenen in fijne lijnen is Mengelberg een kolje naar zijn hand. — Hoe mooi sloot bovendien deze muziek zich aan bij Mahler, toch volkomen zelfstandig blijvend.

De Tijd (v.d.M. [= Matthijs Vermeulen]), 1 maart 1915:
Hoe verdienstelijk had dit grapje [der Hirt auf dem Felsen] echter vervangen kunnen worden door een uitgebreider werk van Alphons Diepenbrock, – want hoezeer wij het ook waardeeren, dat mevrouw Foerstel en het Concertgebouw zich den Nederlandschen componist even herinnerden, de keuze van *Der Abend* was werkelijk te beperkt onder deze omstandigheden. Het geestigste getiroliseer is niet in staat om dat te verontschuldigen. — *Der Abend* vormde het begin van eene kleine triade, waarmee de zangeres sloot, en, pompeus gehuldigd, afscheid nam. Het wedijverde met *Wo die schönen Trompeten blasen* en *Wer hat dies Liedlein erdacht* van Mahler. Er was een te groot contrast tusschen Diepenbrock en Mahler, om eene vergelijking te maken en slechts ter loops kunnen wij zeggen, dat *Der Abend* ons aangrijpender klonk. Het orchest-tusschenspel vóór *Vöglein euer schwaches Nest* is een meesterwerk en zulke universeele stemmingsbeelden, die in weinige maten, eene geheele actie exposeeren (hier eene zeer dramatische) bevat géén der liederen van Mahler, zelfs niet de *Kindertotenlieder*, wijl zij gecomponeerd zijn van een uitsluitend persoonlijk standpunt. Dit zal geen zaakkundige vermogen te weerleggen. En ondanks de fijne orchestratie, hebben mij Mahler's liederen in dezen vorm nooit geheel kunnen boeien. — Het ware dus beter geweest, als men de triade met enkele andere liederen van Diepenbrock voltooid had. Maar Mevr. Foerstel is zeer beminlijk en welke beminlijke zangeres zou ons niet de gelegenheid geven met een succes-nummertje, om het applaus als een vol-rijpe bloesem over haar uit te schudden?